

II.Nikola ve Matilda Kshesiskaya : ilişkilerinin hikayesi yüz yıldan fazla bir süredir tarihçileri siyasetçileri dedikodu yazarlarını ve ahlak fanatiklerini vd. peşinden sürüklemektedir. Rusya Devlet arşivlerinden Nikola Romanov'un 1890-1894 yıllarını kapsayan günlüklerinden konumuzla ilgili olan kısımlarını görme ve yayınlama izni aldık. Bu günlükler sadece çok az sayıdaki uzman tarafından görülmüştü. Bu günlükler bir balerina ile velihtin romantik ilişkisine ışık tutmaktadır.

Matilda Kshesinskaya ve ileride imparator 2. Nikola olarak tahta çıkacak olan veliht arasındaki ilişki konusunda bilinen çok az şey var. Bilinenler balerinin ve çağdaşlarının anılarında yazdıklarından ibaret. Aralarında ki görüşmelerle ilgili 2.Nikola'nın günlüklerinden çok az şey yayınlanmıştır.En önemlisi de Kshesinskaia'nın günlüklerinin tam olarak yayınlanmamış olmasıdır.

Matilda Felixovna'nın gizli kayıtları Bakhrushin Tiyatro müzesinin vakıf fonunda saklanmaktadır.

120 yıl geçmesine rağmen tarihsel iki figürün ilişkisi büyük ilgi uyandırdı. Alexei Uchitel'in "Matilda" filminin vizyona girme zamanının yaklaşması ile tartışmalar gene ortalığı ısıttı.

Geleceğin çarı ile balerina arasındaki ilişki gerçekte nasıl oluştu? (MK) gazetemizin muhabiri Malechka'nın (Mathilde) 'sevgili Nicky' sine yazdığı bazı mektupları okudu. Şimdi gazetemiz bu ünlü aşk hikayesini ilk elden açıklayacak.

Bakhrushin müzesinde çalışan bir

görevlinin anlattığına göre vakıf da ki günlüklerin geçmişi bir dedektiflik işi. 1918 de devrimci bir kalabalık Petrograd da ki Kshesinskaya köşkünde de yağma gerçekleştirdi. Bu kalabalık içindeki bir adam evdeki arşivi kurtarmayı başarır. Bu adamın adı henüz bilinmemektedir. En önemli nokta bu adamın Vladimir Alexandrovich Ryshkov ile tanışmasıdır.

Ryshkov devrim öncesinde Rus İmparatorluk Bilimler akademisinde özel görevi olan biriydi. Ayrıca büyük bir tiyatro uzmanı olduğu gibi Alexey Alexandrovich Bakhrushin in de yakın arkadaşıydı. Ryshkov ne pahasına olursa olsun Bakhrushin'in koleksiyonunu korumaya karar verdi.

Bu arada tesadüfen bu koleksiyonda M. Kshesinskaya'nın en ilginç arşivinin de yer aldığını keşfetti..

Vladimir Alexandrovich, Matilda'nın 27 Kasım 1886 - 23 Ocak 1893 tarihleri arasında

Nicholas'a gönderdiği mektupların taslaklarının önemli kısımlarını dikkatle kopyaladı. Bunların ortaya çıkma vakti ise balerinanın veliht ile olan romantik ilişkisinin gündeme gelmesi ile oldu.

Hayal edin- şehir devrimci kargaşasının içinde ve Vladimir düzinelerce sayfayı düzgün bir el yazısı ile yeniden yazıyor. Ayrıca Matilde tarafından yapılan tüm leke düzeltme gibi şeyleri de titizlikle kopya ediyor.

Ne yazık ki Vladimir Aleksandrovich'in M.Kshesinskaya'nın günlüklerini kopyalama planı gerçekleşmedi. Anlaşıldığı kadarı ile günlükleri asla ele geçiremediler. Köşkün yağması sırasında bu el yazmalarını bulup saklayan adama ne oldu? Ortadan kayboldu

mu, tutuklandı mı yoksa öldü mü? Ünlü balerina'nın günlüklerinin kopyasını hazırlamak için bir süreliğine bu günlükleri yanına aldı. Sonuçta günlükler, çareviç'e yazdığı mektupların taslaklar, notlar, Kshesinskaya'nın kurşun kalemle çizdiği iki çareviç portresi ile kendi portresi Bakhrushin müzesinde bulundu. Bunların kim tarafından bu müzeye getirildiği de bilinmiyor. Ryshkov ise 1938 yılında öldü.

Müze çalışanları Kshesinskaya'nın arşivinin foblarda toplandığını fakat pek talep görmediğini söylediler. Alexei Uchitel senaryoyu hazırlarken bile bu belgeler gölgede kaldı. Bu eseri yaratanların hiçbirisi müzeye gitmedi. Aslında gazetemiz "MK" bunların az da olsa bir kısmını yayınlanmasının öncüsü oldu.

Balerinanın kayıtlarını analiz ederken orijinal metni olabildiğince korumaya çalıştık. Gazete yayıncılığı yüzünden bazı küçük bölümler azaltılmıyordu.

Metinlerde korunması gereken bir diğer özgünlük de Nikola ile ilişkisinde giderek büyüttüğü saygı idi. Mektuplarında ona büyük harf ile Seni Sen ve Senin diye sesleniyordu.

Çoğu durumda tarih belirtmediği için Mathilda Feliksovna'yı kınamak zorundayız. Belirtilen tatiller kraliyet ailesinin seyahatleri gibi şeylerden yola çıkılarak bulmaca çözülebilir.

Okunacak olanlar boncuklu bir kadının el yazısı ile dolu 4 not defteri ve düzinelerce defterden ayrılmış sayfalar. Elbette ki önemsenmemiş dönem tahtın varisi ile balenin divasının ilişkisinin başladığı 1890 yılının baharı. Vladimir Ryshkov'un hazırladığı kopyalar işi çok kolaylaştırdı.

Günlüleri okuduktan sonra bu hikayedeki bir çok olayın Kshesinskaya'nın daha sonra hatıralarında anlattığı şeylerden farklı

Çareviç 22 yaşında M.Kshesinskaia 17 yaşında iken çekilmiş fotoğraflarının renklendirilmiş hali.

şekilde gerçekleştiği ortaya çıktı. Yazdığı anılarında da hikayenin bazı önemli detayları eksik.

M.Kshesinskaya—23 Mart 1890 Cuma

Okul gösterimi yapıldı. Üzerimde mavi elbise vardı. Üzerine vadi lilyumları da ekleyince çok şık bir elbise oldu.

Sonunda imparator ve imparatoriçe de veliaht ile birlikte geldi. Herkes kapıya koştu bende koştum ama en arkada kalmıştım. Herkesi itip majestelerini görmeye çalıştım.

Gösteriden sonra çar ve ailesi akşam yemeğini bizimle birlikte yedi. İmparatoru masamıza davet ettik. Bir şeyler söyleyen veliaht yanıma oturdu. Hemen bana dönüp beni çok övdü. Bu yıl okuldan mezun olup olmayacağımı sorunca zaten mezun olduğumu söyledim. "Büyük bir başarı ile bitirdiniz" dedi. Velihaht Zhenya ile konuşmaya başlayınca ona çok dikkatlice bakmadım. Bundan çok hoşlandı. Sonrasında onunla bir öğrenci gibi değil daha cesurca ve kadınca konuştum.

M.Kshesinskaya— 4 Temmuz 1890 Çarşamba

Krasnoe Selo'ya ilk seyahatim başarılı oldu. Velihaht yanında bir Kazak ile birlikte troyka ile geldi. Geldiğine çok sevindim.

(Konserin bale bölümünde) Talisman'ın eserinde ki Polka dansını yaptım. Yüzüm ve kostümüm Somo'nun rengindeydi. Açıkçası başlamadan önce Krasnoe Selo da ki ilk oyunum olduğundan çok korkuyordum ancak sahneye çıkınca korkum yok oldu ve coşku ile dans ettim. Her fırsatta da veliaht'a baktım.

Velihaht ve V.A. (Grand dük Vladimir Alexandrovich) bana dürbünle baktı. İlk gösterim başarılı olmuşum.

İlk defa olması yeterlidir ama be-

nim için yeterli olmayacak çünkü bu benim karakterim ve bu yüzden kendimden korkuyorum.

M.Kshesinskaya— 6 Temmuz 1890 Cuma

Bugünün ilginç bir gün olduğunu biliyordum. Kostümüm şahane. Çok zarif dans ediyorum. İki kişilik aşk dansımın ve üzerimdeki kostümün herkesi özellikle de veliahtı etkileyeceğini hissediyorum.

Selam verme kısmında önce kraliyet locasına doğru yükseldim. V.A. ile N. dürbünleri bana baktılar. N. dürbünle yine baktı ve sonunda son dansımı yaptığımda bakmaya devam etti. Hemen de uzunca bir süre. Bende direkt olarak ona baktım.

Perde kapanınca çok üzüldüm. Tuvalet de ki pencereden bakıp onu gördüm. Aşağıda bulunduğum yerden dolayı beni göremedi buna da çok

M.Kshesinskaya

üzüldüm ve incindim. Ağlamaya hazırdım. Her seferinde daha daha fazla istediğimi söylemişim.

M.Kshesinskaya— 10 Temmuz 1890 Salı

(Krasnoselskiy tiyatrosunda) Loca orta da çatı ya yakın kısımdaydı. Burada bütün çar ailesini ve özellikle de veliahtı görmek çok büyüleyiciydi. Ara olduğunda bale başlamadan sahneye Julia (Julia Kshesinskaya balerin olan ablası) ile sahneye doğru gittik. Büyük prensin bu gün sahneye geleceğini seziyorum.

Velihaht baktım. Loca da yalnızdı utanmış gibi geldi. Biraz geriye çekilip George (Grand dük George Mikhailovich) ile birlikte çıktı.

Velihaht gitgide daha fazla yaklaştım. Benimle konuşmasını çok istiyordum. Bir nedenden onunda benimle konuşmak istediğini ama cesaret edemediğini düşündüm. Konuşmak için harekete

geçince bana V.A. yı gönderince N. ile konuşmak zorunda kalmadım.

Julia ile birlikte locaya giderken merdivenlerde Volkova'ya (hussarların veliahtının iş arkadaşlarından biri) rastladım. Velihahttan hoşlandığını söyledi. Son dansımda yaptığım hareketlerden veliahtın benim için korktuğunuda ilave etti.

M.Kshesinskaya— 17 Temmuz 1890 Salı

..... Banyoma gittim. Velihahtın atlı arabasını pencereden görebiliyordum bir an da açıklanmayan bir hisse kapıldım. Velihaht yanında A.M. (Grand dük Alexander Mikhailovich) ile birlikteydi. Yukarı baktı ve beni görüp A.M. ye bir şeyler söyledi. Velihaht atlı arabadan çıktı ve girişte bekleyenleri tebrik etti. Sonra pencereden görebileceğim yere geldi. Buraya benim için geldiğini belli etti. Benden gözlerini alamadı. Şimdi onunla daha da fazla ilgileneceğim.

Sahne arasında sahneye öktüm. Velihaht bana çok yakındı. Devamlı bana bakıp gülümsedi. Gözlerine heyecanla baktım. Gülümsememiş ve o anlık mutluluğumu hiç saklamadım.

İki genç arasındaki karşılıklı sempatinin gelişimi uzun süreliğine durakladı. Velihaht Nikola 1890 yılının Ekim ayında babası III. Aleksander' in emriyle

"Azov'un Hatırası" adlı kruvazör ile uzun süren Hindistan, Çin, Japonya seyahatine çıkıp karadan Rusya ya döndü.

Başkente döndükten sonra Nikola kısa süre sonra tekrar uzun bir yolcukuşa çıktı. Ailesi ile Danimarka'ya gitti. Bu nedenle şirin veliaht ile ilgili M. Kshesinskaya nın tuttuğu notlar aylar sonra devam etmeye başlar.

Çareviç II. Nikola

M.Kshesinskaya— 21 Ağustos 1891 Salı

Aniden aradılar. Aratanın Volkov olduğu ortaya çıktı. Volkov aslında benim için gelene kadar tekrar giyinmek zorunda kaldım.

Talimat üzerine geldiğini söyleyip bir fotoğraf verdi. (Nikola'nın fotoğrafı) Sonra da kendi fotoğrafımı vermeme istedi.

Fotoğrafımın olmadığını söyledim. Onunla velihtin yanına Peterhof'a gelmem gerektiğini söyledi. N. fotoğrafım yoksa benim bizzat gelmemi istemiş.

Oh.gidip onu görmek istiyorum. Çok istememe rağmen "gelemem" dedim. Volkov Pozetti den (St. Petersburg da tanınmış bir fotoğrafçı)bir fotoğraf çekirtmemi istedi. N. Krasnoe Selo da dans ederken giydiğim kostümle fotoğraf çekirtmemi istedi.

M.Kshesinskaya— 16 Eylül Pazartesi

Tanya N. ile gerçekleştirilen provalar hakkında konuştu. Eugene (Volkov) kimse ile ilişkisi olmadığını ona ilgi duyduğum içinde çok mutlu olduğunu söylemiş. Özellikle de güzel bir sanatçı olduğumdan memnun olduğunu söylemiş. Eugene onu (veliaht) görebileceğimi söyledi. Korkmadan buluşmamızı sağlayacak biri olusa tabi.

M.Kshesinskaya— 4 Ocak 1892 Cumartesi

Tiyatronun ikinci katının koridorunda dolaşım. Veliht görünce etrafımda ki her şeyi unuttum. Elini uzatınca çok mutlu oldum. Onun uzun kuvvetli eli ile elimi sıkmasına karşılık verdim.Bu esnada gözlerine baktım o da gözlerini benimkilerden alamadı.

Eve dönünce ki hislerimi anlatamam. Yemek yiyemedim. Kalbim çok ağrıyordu odama koştum ve hiçkırarak ağladım. Bunun bir oyun olmadığını o an anladım. Çareviç'e (veliaht) deli gibi aşkıttım. Onu asla unutamayacaktım.

M.Kshesinskaya — 11 Mart 1892 Çarşamba

Hiç beklemediğim bir şey vardı. Bu gün öğleden sonra gözüme küçük bir operasyon yapıldı. Spor salonuna gözüm bandajlı gittim.

Akşam çok rahatsızlandım. Gözüm başım ve burnum ağrıyordu.Ağlayıp uzanıp dinlendim. Tam da bu sırada zil çaldı. Saat 11 di.

Hizmetçi Yevgeny Nikolayevich'in (Volkov,çareviç'in Hussar alayında ki arkadaşlarından biri) beni görmek istediğini bildirdi. İçeri almasını söyledim ve gözüme bandajımı koymak için yatak odama gittim. Yevgeny yerine çareviç'i (veliaht) görünce çok şaşır-dım. Çok şaşırmamıştım. Hoş geldin dedikten sonra odama kimsenin giremeyeceğini söylemek istedim.

Çareviç Nikola

Çareviç bizimle birlikte çay içti. Bir saat oturduk. Saatin nasıl geçtiğini anlamadım. Bütün bu süre içinde gölgede bir köşede oturdum. Tamamıyla giyinik değildim. Korsem takılı olmadığı gibi gözümde de bant vardı. Sürekli sohbet edip çok şey anımsadık. Ama mutluluktan konuştuktan konuştuktan unuttum.

Çareviç kendisine mektup da yazmamı istedi. O da yazacakmış. İlk yazanın ben olacağım konusunda söz verdim. İtiraf edeyim ki bunun mümkün olacağını sanmıyordum. Çok mutlu oldum.

Birçok fotoğrafımı seçti ve bunları göndermemi istedi. Çareviç banı ve kız kardeşimi Malya ve Julia (Julia Kshesinskaya –Mathilde'nin

balerina olan kız kardeşi) diye çağırmanın daha kolay olacağını söylemesi beni çok memnun etti. Yatak odama görmek istedi ama izin vermedim. Pas-kalya da ziyaret etme konusunda söz verdi. Vakti olursa bu ziyareti daha öncesinde de yapacakmış.

Gitmeden önce ellerine kurum bulaştı. Parfüm ile ellerini yıkadık. Annesi (imparatoriçe Maria Feodorovna) ellerinin parfüm koktuğunu görünce ne yapacak merak ediyordum.....

Çareviç gittiğinde çocuk gibiydim olanlara hala inanamıyordum. Bütün umudumu kaybetmiştim. Sabrım bitti gibi. Bu gün çok mutluyum çünkü onunla ilk kez bu kadar çok konuştum. Etrafımızda ki birçok konuda konuştuk. Bugün onu daha da yakından tanıdım.Ona karşı daha da büyüdüm.

Arkadaşlarım Zeddeler (baron Alexander Zeddeler, Julia Kshesinskaya'nın kocası) Tanyusha ve Eugene'nin çok şaşıracağını sanıyorum. Mutluluğumu onlarla paylaşabilirim. Herşeyi gizli tutabilirler. Mutlu günler sizi kutsasın.

Günlüğün çeşitli kısımlarından: Çareviç bizi ziyarete gelmesine büyük ilgi gösterdim. Annesinin misafirleri olduğunu bu nedenle Sergei M.ye (Grand dük Sergey Mikhailovich) gideceğini söyledi. Polisin biri onu tanıdı. Polise sessiz kalmasını söyledi.

M.Kshesinskaya — 12 Mart 1892 Perşembe

Öğleden sonra çareviç'den bir mektup aldım. Bu kadar çabuk beklemiyordum. Mektu-

bun birkaç satır olduğu doğru ama çok tatlı. Beni şaşırtan imzada ki "Sana hayran Nikola" kısmı oldu.

M.Kshesinskaya — 14 Mart 1892 Cumartesi

Sabah velihttan bir mektup aldım. Harika. Gün içinde defalarca okudum

M.Kshesinskaya'nın çareviç tarafından yaptırılan villasının salonundan bir fotoğraf

ve her seferinde büyük mutluluk duydum. Çareviç bu mektupta kendisine sen diye hitap edebileceğimi yazmış. Tanırım bu olanlar rüya gibi.

M.Kshesinskaya — 17 Mart 1892 Sali

Koni velahttan mektup getirdi. Konuştum demesinden bazılarının dedi-koduları anlamış olduğunu tahmin ettim.

M.Kshesinskaya — 23 Mart 1892 Pazartesi

Sabahleyin bu akşam çareviç'in bana geleceğini sanıyordum. Bütün gün mektubunu bekledim. Sonunda akşam saat 8 de ondan aldığım mektupta gece 11 de bana geleceğini bildiriyordu. bu tür haberleri almaktan çok mutluydum. Fakat üç saat daha

bekleyecektim. İki yıl gibi uzun zamandır beklememe rağmen üç saat çok uzun geliyordu.

Çareviç saat 12 de geldi ve paltosunu bile çıkarmadan odama girdi. Birbirimize sarıldık....ilk kez öpüştük. Çareviç çok beğendiğim bir fotoğrafını bana hediye etti. Fotoğraf Japonya da sivil kıyafetler içinde çekilmişti. Ayrıca bana şahane bir bilezik hediye etti.

Bugün ayın 23 ü, onu tam iki yıl önce okuldaki gösteri sırasında görmüştüm. hayatımda ilk kez muhteşem bir gece geçirdim. Çareviç gece 11 buçuktan sabah 4 buçuğa kadar yanımda idi. Zaman çok çabuk geçti.

Gece birbirimizle çok konuştuk. Bugün çareviç'i yatak odama almazdım.Eğer onunla gitmek istemezsem yalnız da olsa gideceğini söyledi.

İlk geldiğinde onunla sen diye konuşmaktan çok utanıyordum.Kafam karıştı: sen, siz, sen ve bu böyle devam etti. Şahane gözlerine divaneyim. Çareviç güneş doğmadan gitmişti. Ayrılırken bir çok kez öpüştük. Ayrıldığında kalbim ağrıdı. Mutluluğum çok bıçak

sirtında. Her seferinde bu son görüşmemiz diye düşünmek zorundayım.

M.Kshesinskaya — 25 Mart 1892 Çarşamba

Çareviç akşamüzeri bir mektup gönderdi. Saat 9 da geleceğini yazmış. Bu kadar çabuk geleceğini hiç sanmıyordum bu nedenle çok mutlu oldum. Bu sefer sadece saat 11'e kadar kaldı. Sonrasında Atlı Muhafızların akşam yemeğine gitti.

Yalnız kalmıştık. Çareviç Eugene Onegin kostümlü bşr fotoğrafını verdi. Ne kadar tatlı. S.M. nin (Grand duk Sergey Mikhailovich) in tanışmak için bana geleceğini söyledi. Bu benim için bir onur. Çareviç Macar kıyafetini düzeltmekle uğraştı. Bazı şeyleri söktü. Ona dikmiş iğnesi de verdim. Macar kıyafetlerini çıkardığı için utandı ise de sonrasında utangaçlığı yok oldu.

Çareviç'e evde Nicky demeye başladım. Onu yarın Mikhailovsky at eğitim alanında görecektim. Ara verildiği sırada locasında kalacağına söz verdi. Yarışlardan sonra paten yapmaya gideceğiz. Hangi sokakta buluşacağımızı kararlaştırdık.

M.Kshesinskaya — 26 Mart 1892 Perşembe

Alana geldiğimde Nicky çoktan gelmişti. Bu kadar kalabalık bir yerde birbirimize bakmaya cesaret edemedik. Bana içinde şahane güller olan bir buket gönderdi. Ne ilgi ama.

M.Kshesinskaya — 29 Mart 1892 Pazar

Nicky, Arena da dürbünle uzun süre başka yere bakınca çok kızdım. Dürbünü bana çevirince kafamı çevirdim.

M.Kshesinskaya — Mektup (Tarih belirtilmemiş)

Sevgili Nicky, bir şeye çok üzüldüm: Arena da o kadar uzun süre dürbünle kime baktın? Bana baktığında kafamı çevirdiğimi fark ettiğini sanıyorum. Neden yaptığımda bilmiyorum. Anlıyorsun sanırım. Buketine çok teşekkür ederim. Nezaketin beni çok duygulandırdı. Bana düşkünlüğün ve davranışlarının çok hoş. Memnuniyetimi anlatamam. Seni görmemek korkunç sıkıcı bir durum. Sanki zaman duruyor.

Sevgili Nicky aşkım her gün daha da artıyor. Seni sevdiğim kadar beni sevmeni çok isterim. Belki yanlış düşünüyorum ama sanırım bu doğru. Her zaman böyle olur. Hayaller gerçek olur, gerçekleşince de hayal olur.

Onegin kostümlü fotoğrafına bayılıyorum. Onu görünce içimden seni öpmek geliyor. Sana sormam ve anlatmam gereken şeyler var. Hoşlandığın gibi sana sıkıca sarılıp üç kez öperim.Bunun gerçekleşmesi için daha ne kadar beklemem lazım. Mektubunu bekliyorum. Seninki

M.Kshesinskaya — 4 Nisan 1892 Cumartesi

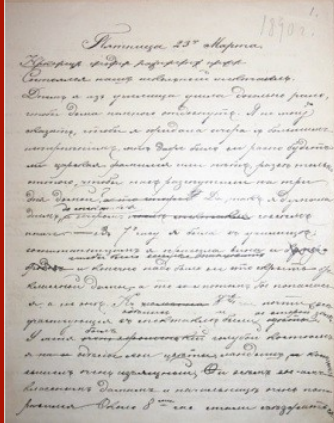
Nicky'nin yazmasını bekliyorum. Gerçek bir tembel. Kutsal Hafta da daha sık yazışabiliriz. Üç gün üst üste yazdım.

M.Kshesinskaya — 5 Nisan 1892 Pazar

Paskalyanın ilk günü. Sabah Nicky'den bir mektup aldım. Akşam 10 da geldi 2 ye kadar kaldı. Bütün gece baş başa idik.

Nicky bugün ilk kez yatak odamdaydı. Elbisemi hakikaten beğendi. Elbiseme

önem vermesinden çok memnun kaldım. Geceyi oldukça hoş geçirdim. Uzun süre muhabbet ettik ve geçmişten konuştuk.

M.Kshesinskaya kendi yazdığı günlükten bir sayfa

Çareviç

M.Kshesinskaya — Mektup (Tarih belirtilmemiş)

Sevgili Nicky, Hiç ummadığımdan Pazar günü seni görmekten çok mutlu oldum. Nicky biliyorsun ki sen her gittiğinde kalbim acıyor. Senden ayrılmak çok üzücü.

Yarın, Çarşamba günü Faust'da dans etmeyeceğim. Cuma günü de Faust oynayacak ve ben onda da dans etmeyeceğim. Eğer tiyatroya gelirsen Faust'da dans ederim. Gelip gelmeyeceğini hemen bildir. Cuma gelirsen daha da iyi olur. 9 Mayıs da Danimarka'ya gideceğini söylüyordun fakat ne kadar kalacağını sormadım. Ne kadar kalacağını bilmem çok ilginç olacak. Sana yamayı unutuyorum : Yeni hayranım Pick G. (Golitsyn) ondan hoşlanıyorum. Tatlı çocuk.

M.Kshesinskaya — 11 Nisan 1892 Cumartesi

Akşam (veliaht) geldi. Sirkten çıkıp gelmişti. Nicky ile buluşmayı tam bir ay olmuş. Yarın baleye hatta sahneye gelmeye söz verdi. Maria Petipa'nın elini sıkmasını rica ettim. Çok dedikodu ondan nefret ediyorum.

Nicky uzun süre benimle kaldı daha da uzun kalmak istiyordu fakat babasıyla (imparator III. Alexander) Kışlık sarayda kaldığından çok geç dönmesi tehlikeli. Orada herkes casus.

M.Kshesinskaya — 14 Nisan 1892 Salı

Geceyi Nicky ile geçirdim. Kıyafetimi gene çok beğendi. Tuvaletlerime dikkat etmesinden çok hoşlanıyorum. Bir erkeğin bunlara önem vermesi çok iyi. Nicky sabah 5'e kadar benimle kaldı.

Günlüğün üzerine genişçe yazılmış :

" Benimle evlenirmisin ? " Mathilde imkansız olduğunu ve asla istemediğini söyleyince Nicky : " Böyle daha mı iyi diye ? " sorar.

M.Kshesinskaya — kendi çizdiği II.Nikola'nın karakalem resmi

Nicky bazı cümleleri vurguladı. Örneğin : " Bu çok pahalı ve iyi ama neredeyse imkansız " Akıllı bir kadın bir şeyler üsteleneceği zaman mutlu bir sona kadar gider....sadece öpücük sessizce yaşar ve ölür.

M.Kshesinskaya — 16 Nisan 1892 Perşembe

Akşam "Maça Kızı" operasında dans ettim. Operadan sonra Nicky bana geldi. Adamlarına trenin 11 buçuk gelmesini emrettiğini söyledi. Bu arada da bana geldi. Onu başında ki beyaz perukla çok beğendim. Treni istemesine rağmen benimle bir saat kaldı.

M.Kshesinskaya — 20 Nisan 1892 Pazartesi

Nicky gece 12 buçuk ta bazı görüşmelerden sonra bana geldi. Z. de (Mathilde nin en büyük kız kardeşi Julia Kshessinskaya'nın gelecekteki kocası baron Alexander Zeddeler) bizimle beraberdi. Şampanya patlattık. Nicky benden ayrıldığı saat 6 idi. Güneş doğuyordu. Yarın gene gelecek. Sokakta buluşmaya karar verdik. Saraydan 12.55 de ayrılacağını söyledi.

M.Kshesinskaya — 26 Nisan 1892 Pazar

Akşam Nicky ile buluşmayı dört gözle bekliyorum. Bale başladığında tiyatroya gittim. Benim dans sıram eserin sonunda idi. İlk arada perdenin deliğinden veliahta baktım. Nicky 3. arada sahneye geleceğini işaret etti. kendi kıyafetimi giymiştim. Hepsini Nicky için.

3. arada Nicky sahneye A.M (Grand dük Alexander Mikhailovich) ile birlikte geldi. Ben ortada durdum. Veliaht kendine yakın duran Maria Petipa ya doğru gitti. Bu beni delirtti.

Onunla konuşmaması gerektiğini söylememe rağmen şeytan gibi uzunca bir süre konuştu. Tam ayrıliyordum ki bana doğru geldi. Tanırım ne aptalca bir konuşma idi. Ama her şey gizli kalmak zorunda bu konuda hiçbir şey yapamayız.

M.Kshesinskaya — 28 Nisan 1892 Salı

Nicky bana bir broş hediye etti ama kabul etmedim. Beni sevmesi yeter ondan hiçbir şey istemiyorum. Ona olan saf duygularımı maddi şeyler kabul ederek kirletmek istemiyorum.

Nicky geç saate kadar yanımdan ayrılmadı. Köşeye yürüyerek gittik. Daha güvenli olduğu için Nicky atını her zaman uzak bir köşeye bırakıyor.

M.Kshesinskaya — 29 Nisan 1892 Çarşamba

Nicky son kez yanya geldi. Artık bana gelemeyecek. Çünkü yarın sabah 8 de kampa gidecek sonra birkaç gün Gatchina da kalacak sonra gene Krasnoye Selo'ya dönecek. Ayın 9'un daise Danimarka'ya doğru yola çıkacak. Dönüşü Haziran ayında olacak. Nicky'nin ayrılışını gözden uzaklaşana kadar balkondan seyrettim. Gece 11.30 da istasyondan direk bana geldi. Sokaktan geçerken bana doğru eğildi. Ona kapıyı ben açtım.

Nicky sabaha kadar benimle kaldı. Saat 7 de ayrıldı. Zavallı uykusunu almadan sabah 8 de Krasnoe de

zorunlu olarak bir konuşma yapacak. İki ay için elvedalaşmak çok üzücüydü. Birçok kez öpüştük. Nicky'e beni unutmaması için yalvardım.

M.Kshesinskaya'nın bir fotoğrafı

M.Kshesinskaya — Mektup 2 Mayıs 1892 Çarşamba

Sevgilim. Sevgili Nicy. Seni iki ay göremeyeceğim için duygularımı bastırıyorum.

Sürekli seninle geçirdiğim dün geceyi anımsıyorum. Sevgili Nicky divanımda uzanışını da unutamıyorum. Sana her zaman hayranlık duydum. Şu anda benim her şeyimsin. Seni yakında başkasına bırakacağım için çok kıskançlık duyguları içindeyim. (Hesseli Alisa'yı geleceğin imparatoriçesi Alexandra Feodorovna'yı ima ediyor.) Nicky kim-senin seni benim kadar sevemeyeceğini unutmama.

Söyle Nicky, Evlendiğinde senin olan Panni'yi unutacakmısın? (üzeri çizilmiş kısım : benim varlığımı arasıra da olsa hatırlamayacak mısın ? İmkansız. Böyle bir şeyi asla istemem) eğer gerçeği söylemekten korkmuyorsan bilmek istiyorum. Eğer böyle ise her şeyi sonlandırmanın tam zamanı.

Bu üç günde çok değiştim. Ben sadece seni-

nim. Sevgilim, sevgili Nicky şimdilik elveda. Seni sevenPanni'ni unutma. (bu Panni takma adı veliatın yazdığı mektuplarda ki bir takma ad idi. Nikola, Mathilde'ye gönderdiği ilk notların birinde Gogol'un kahramanı Taras Bulba'yı hatırlatıyor. Taras Bulba : Andriy, Polonyalı bir pannoşka'ya aşık olup babasını hatta ülkesini bile unutmuştu. Bunu hatırlatmak için de fotoğrafını gönderip arkasına "sevgili Pani" diye yazmıştır)

Kenar boşluğuna : Seninle birlikte olmak için tutkulu bir isteğim vardı. Bu arzuma kıskançlıkta eklendi...

M.Kshesinskaya — 20 Mayıs 1892 Çarşamba

Abim şehirden gelirken Nicky'nin Danimarka'dan yolladığı mektubunu da yanında getirdi. Çok mutlu oldum. Danimark'ya yazmayacağım bunun

Mathilde Kschessinska'nın renklendirilmiş bir fotoğrafı

çok tehlikeli olacağını düşünüyorum.

M.Kshesinskaya — 6 Temmuz 1892 Pazatesi

Sabırsızlıkla beklediğim son gün geldi. Sabah kalktığımda bugün Krasnoe'ye gidip unutamadığım Nicky' mi göreceğime inanmıyordum.

İkinci arada Nicky V.A.'nın (Grand dük Vladimir Alexandrovich) tuvaletine geldi. V.A. sağlığını sorup bir şeyler fısıldı ve dışarı çıkıp Nicky ile beni baş başa bıraktı. V.A'nın bizi yalnız bırakmak için bunu çok iyi biliyordum içimden ona teşekkür ettim.

V.A. dışarı çıkar çıkmaz Nicky kapıyı kilitleti ve bunun üzerine öpüştük. Pek konuşmadık. Bazı kelimeler çıkabildi ağzımızdan. İki aylık aradan sonra bu gayet rahat anlaşılabilir. Nicky biraz değişmiş. Küçük de olsa biraz sakal bırakmış.

M.Kshesinskaya—Mektup 7 Temmuz

..... Nicky sevgilim, yalvarırım Perşembe günü ilk arada yanıma gel. Özellikle tuvaletin kapısını azıcıkda olsa açık bırakacağım. Rahatça girebilirsin. Dün kendimden geçtiğimden seninle konuşamadım.

Birisi bana Perşembe günü tiyatroya gelemeyeceğini söyledi. Buna inanmıyorum. Beni üzmeyeceğinden eminim. Perşembe günü çok iyi dans edeceğim ve o muhteşem elbisemi giyeceğim. Beni beğeneceğine eminim. Mantıksızca ve arzu dolu olarak seni öpen. Panni

M.Kshesinskaya—Mektup 10 Temmuz

Sevgili Nicky. Dün gecedden sonra kendi-

mi kaybettim. Seninle ilgili bir şey beni çok etkiliyor. Gösteriden sonra birkaç gün ayrı kalacak olmamız ve kısalan görüşmelerimizde birçok şeyi söyleyemem çok üzücü.

İlk gösterimde gönderilen çiçeğin kimden geldiğini merak ettiğini biliyorum. Pazartesi günü söyleyeceğim. Dünkü gelen çiçek sepetini R. göndermişti. Beni önemsiyor ve bana aşık olduğu söylüyor. Ama korkma tehlikeli bir durum yok. Beni yeteri kadar tanıyorsundur umarım ?

Kimseden bir şey istemiyorum. Keşke Nicky de beni onu sevdiğim kadar sevse. Şimdi cesur ol ve her ara verildiğinde gel. Biraz konuşabiliriz. En azından bir kerede olsa Sergei (Grand dük Sergei Mikhaylovich) i de getir. Doğru ve iyi bir insan onun bu huylarından çok mutlu oluyorum.

M.Kshesinskaya—Mektup 16 Temmuz

Sevgili Nicky. Bu şekilde yaşamak korkunç. Dayanamıyorum. Benim gücümü aşıyor.

Senden iki ay ayrı kalmak beni korkutuyor. Lütfen : Bir gün bu kötü günlerinde sonu gelecek ama şimdilik devam ediyor. Elveda Nicky. Beni affet. Nicky senin duygularının benim duygularıyla aynı olduğuna inanmıyorum. Arzularının hobi olduğuna artık inanmaya başladım. Bu canımı acıtıyor.

Kıskanç olmaya başlaman çok hoşuma gitti. Benim için çok hoş. Ben önemsemem de sen böyle yazmaya devam et. Bugün R. ile yurt dışına gitmeni tavsiye ettiğimde beni gücendirdin. Ağladım direndim ve sana belli etmedim.

Evet Nicky, Bu nasıl bir kıskançlık ? Bu çok

Devrim den kısa süre sonra Mathilde Kschessinska'nın günlüğünün V. Ryshkov tarafından temize çekilmiş hali

ama çok acı verici. Sana çok kez senin için fedakarlık edeceğimi söylemişim. Şimdi seni hatırlatan her şeyi atacağım.

M.Kshesinskaya — 23 Mart 1892 Pazartesi

Bugün onun sevgilisi ile ilgili dedikoduların hışmına uğradım. Şüphesiz bunların çoğu yalan yanlış şeyler. Belki de bana itiraf etmek istemediği şeylerdir bunlar. Ama neden saklıyor ki ?

M.Kshesinskaya — 21 Nisan 1892 Salı

Nicky ve Z. (baron Alexander Zeddeler, ablası Julia Kshesinska ya'nın gelecekteki kocası) dışında A.M. de (Grand dük Alexander Mikhailovich) de vardı. Nicky'nin portresini çizerken bunu benim çizdiğime inanmadı.

Nicky ayrılmadan önce uzun süre yanımda kaldı. Yanında getirdiği günlüğü okudum. Günlükte ki 1 Nisan sayfası dikkatimi çekti. Alice G. (Alisa Hessenskaya, II. Nikola'nın gelecekteki eşi, imparatoriçe Alexandra Feodorovna) ve benim hakkımda yazmış. Alice ondan çok hoşlanıyor. Daha önce bunu bana söylemişti. Gerçekten kıskanmaya başladım.

M.Kshesinskaya—Mektup 28 Temmuz

Sevgili Nicky, Ayın 3 ü Pazartesi günü bir Fransız oyunu vardı. Tiyatroda olmadığına sevindim. Seni çok kıskanıyorum.

M.Kshesinskaya—Mektup 3 Ağustos

Son mektubun beni çok etkiledi. Nicky gerçekten beni sevdiğine inanmaya başladım. Ama hala düğününü düşünüyorum. Düğünden önce bana seninim dedin ve sonra.....Nicky bunları duymak benim için kolay mı sanıyorsun ? Nicky, A. (Hesse'li Alice) nın seni sevdiği için çok kıskanıyorum. Küçük Panni'nin seni ne kadar sevdiğini

bilmiyorsun. Seni bütün sıcaklığımla ve arzularıyla öpüyorum. Her zaman seninim.

M.Kshesinskaya—Mektup 6 Ağustos

Sevgili Nicky, Dün seninle vedalaştığımda gözyaşlarına boğulmak üzereydim. Oh Nicky, seni çok seviyorum. Sevgilim beni sevmeye devam et. Bu ayrıldığıımız aylar içinde bana olan arzunun soğuyacağından korku-

yorum. Keşke bu ayrılıklara dayanacak gücüm olsa. Sana mektubumu ulaştır-
dığı için S.M.'ye (Grand dük Sergey Mikhailovich) çok teşekkür ederim. İsteği-

mi reddedeceğini sanıyordum. Ondan tekrar bahsettiğim için bana kızma. Seni temin ederim tehlikeli hiçbir durum yok. Elveda sevgilim, Kasım ayına kadar elveda sevgili Nicky. Daima senin olan.

M.Kshesinskaya—Mektup 10 Ağustos

Sevgili Nicky, biraz sakinleştim, ağlamıyorum fakat etrafımı sessizlik sardı. Yakında yurt dışına gitmek istiyorum. Her şey yeni olacağından biraz eğlene bileceğim. Nicky bana anlattığın hayalinin gerçekleşeceğini bir düşün. Paris'te buluşmak ne kadar şahane olur. Sevgilim, son kez Krasnoe de yalnız yürümeme neden olduğun için seni suçlamayacağım. Başka türlü nasıl davranabilirsin ki ?

Nicky, neden umutsuzluk içinde içeceğine söylüyorsun ? Bu kötü bir teselli şekli. Sonrası daha da kuvvetli gelir. Bunu yapma Nicky, canım uzun zamandır seninim, ama yine de sa-

başka biri olacak. Sen de böyle düşün müyormusun ?

A. ile evlenmezsen sana hiçbir şey vermeyeceğim. ama o ya da ben. Aslında evliliğin konusunda sürekli yazıp konuştuğum için yıldı. Ama kendini benim yerime koy. Ancak böyle beni anlarsın.

M.Kshesinskaya—Mektup 16 Ağustos

Nicky, şehirde seni sevdiğim konusunda dedikodular başladı. Aslında hiçbir şey gizli kalmıyor ama fark eder mi ? Bu dedikodular beni endişelendirip korkutuyor. Korkunç bir haldeyim Nicky. Benim yüzümden başının derde girmesinden korkuyorum. Çok genç olduğum için özür dilerim. Her şey benim yetişemeyeceğim kadar ani ve hızlı oluyor.

Nicky tatlım, birbirimizi göremeyeceğiz. Oh Nicky, Nicky, çok korkuyorum. Mektubumu bitirmem lazım. Mektubumu ablam Julia'ya vereceğim. Buradan mektupları göndermek tehlikeli olduğundan şehirden yolluyorum.

M.Kshesinskaya — 14 Kasım 1892 Cumartesi

Korkunç bir haber. Nicky Kafkaslarda

Dedikodulara göre kardeşini (Grand dük George Alexandrovich) kurtarmaya gitmiş. Kardeşini aşık olduğu Gürcü'den kurtaracakmış ama Niki de söylentilere o kıza aşık olmuş. İlk başta inanmak istemedim. Olamaz. Çok

acımasız bir durum bu. Nicky olmaz, hayır, hayır

M.Kshesinskaya—Mektup 14 Kasım

Sevgili unutmadığım Nicky, korkunç söylentiler duydum.

En solda oturan kişi baron Zeddeler dir.

Mathilde'nin ablası Julai Kschessinska Zeddeler

Çaresizim ve bana anlatılanlara inanmak istemiyorum. Önsezilerim bana Panni'ni değiştirdiğini söylüyor. Nicky anlamışsındır ki bir Gürücü'ye olan kuvvetli tutkundan bahsediyorum.

Rüyamın gerçekleşeceği bir zamanda böyle bir darbeyi beklemiyordum. Son mektubun da size inanmadığım için seni aşağıladığımı yazıyordunuz.

Nicky eğer bu söylentiler doğru ise sana söz veriyorum kendimi yok edeceğim. Nicky belki de döndüğünde ben hayatta olmayacağım. Pişman olacaksın Nicky, hem de çok defa, Panni'ni her hatırladığında onun seni ne kadar çok sevdiğini anlayacaksın ama çok geç olmuş olacak. Elveda.....

Oysa kısa zamanda bunun yanlış bir haber olduğu ortaya çıkacak. Grushinka-Razluchnitsa, baron Zeddeler bir hayalinden ibaretti.

M.Kshesinskaya — 15 Kasım 1892 Pazar

Kiliseye gidip ateşli bir şekilde dua ettim. Kendimi daha iyi hissettim ama eve dönünce her şey bana Nicky hatırlattı ve gene ağlamaya başladım. Çok acı çektim. Ale (baron Zeddeler) ye (çareviç'e) mektup gönderdiğimi haber verince neşem yerine geldi. Şaşırmaması dikkatimi çekti. Sonra bana bunu sevgimi test etmek için Nicky'nin tezgahladığını anlattı. Nicky'i gerçekten sevdiğimi görüyor.

Mathilde Nicky'i ne kadar kıskanırsa kıskansın başkası için de duyguları olduğunu günlüğüne yazdıklarından anlıyoruz. Kısa süre sonra balerinaların dikkatini çekmeye çalışanlar ortaya çıkmaya başladı. Bunların arasında Romanov'lar da vardı.

M.Kshesinskaya — 22 Kasım 1892 Pazar

Tahminimce S. (Grand dük Sergei Mikhailovich) Nicky gibi bana bakmasa da, beni gözlemeye devam etti.

Sergey görünüşü ile beni heyecanlandırdı. Açıkça söyleye bilirim ki ben de diğer zavallılar gibi, işte bu da benim zayıf tarafım.

M.Kshesinskaya — 16 Aralık 1892 Çarşamba

Sergey ile flört ettik. Sergei önemli miktarda para vermeye başladı. Elde etmeye çalıştığım şey için biraz daha lazım. Çok içtim özellikle de konyak. Ama her zamanki gibi normal kalabildim.

M.Kshesinskaya — 18 Aralık 1892 Cuma

Her şeyin yolunda gittiğinden emin olmak için bu gün Sergei ile uzun uzun konuştum. Gerçekten bilmiyorum. Kendimi bile anlayamıyorum. Sergei yakışıklı değil ama gerçekten onu beğeniyorum.

M.Kshesinskaya — 4 Ocak 1893 Pazartesi

Her zamanki gibi gece Nicky'i bekledim fakat saat 12 de gelemeyeceğine inandığımdan yatmak istedim. Saat 12 de kapı çaldı.

Kapıyı açtığımda Nicky ve Sandro'yu (Grand dük Alexander Mikhailovich)

gördüm.

Gözlerime inanmadım ve çok mutlu oldum. Boynuna atlamak istedim ama kendimi tuttum. Sandro'ya karşı garip davrandım. Bu kadar uzun ayrılıktan sonra Nicky'e donuk bir şekilde hoş geldin dedim.

İlk başta Nicky'nin yalnız gelmemesinden rahatsız oldum. Başka şeyler ve o mektup için ona zaten canım sıklıydı. Sandro, Nicky'nin bana gelmekten çok mutlu olduğunu söyledi. Benim mutsuzluğumu ise çok merak etti.

Nicky fotoğraflarına bakarken ona oldukça yaklaştım. Bana baktı ve onun büyüleyici gözlerinin içine bakınca istemeden utandım. Sandro, Nicky'den önce ayrıldı. Nicky ile yalnız kaldığımdan mutlu olduğumu saklayamadım.

Nicky ile aramızda ki yanlış anlaşılma net-

leşti. Olması gerektiği gibi suçlu olduğumu kabul etti. Sonun da ağlamaktan vazgeçtim. Bugün ölçülü davrandığım birgün. Üç ay Milano da dans edeceğimi özellikle söyledim. Nicky başta inanmadı sonra da izin vermeyeceğini söyledi.

Birinci ve ikinci haftalarda Paris'e gitmeme izin vermesini rica ettim. İlk hafta o da orada olacak. Nicky birinci hafta için yalvaracağını söyledi ancak ikinci hafta yalvarmalı.

Akıllıca bir şey söyledi. Nicky, Abbas-Tuman'a gelmeyi akıl edememe üzgün olduğunu söyledi. (Kafkaslar da tatil beldesi. Velihtın verem olan Grand dük George Alexandrovich uzun süredir orada yaşamaktadır) Tehlikesizce orada her gün beraber görüşebilir mişiz.

Çok şey konuşsakta beni üzen şey kelimeler değil bu konuyu Nicky'nin konuyu açmaması idi. Belki de o anda istemedi.

M.Kshesinskaya — 6 Ocak 1893 Çarşamba

Geceleyin Nicky, Sergei (Grand dük Sergey Mikhailovich) ile birlikte geldi. Sonrasında da G.M. (Grand dük Georgi Mikhailovich) geldi. Sergei ile kınştırdık. Hiçbir işe yaramayan Nicky'i pasifleştirdim. Sergei'nin yanında Nicky ile birlikte olmaktan her zaman ki gibi utanıyordum. Nicky de beni aldattı. İstemeden Julia ile çok fazla şey konu-

Grand dük Alexander Mikhailovich

Grand dük Sergei Mikhailovich

tu. Cuma günü bana gelmeye ikna ettim. Umarım yalnız gelir.

M.Kshesinskaya — 8 Ocak 1893 Cuma

Bugün tiyatrodan prova yaptım. O sırada Figner'i gördüm. (Ünlü bir opera sanatçısı) Ondan o kadının hiçbir şeyden şüphelenmediğini öğrendim. Konuşma çar'a geldi. M. ler (3 Mikhai lovich kardeşleri) Nicky'yi sürekli takip ettiklerini söylemişler. İnanamadım ama bu konuyu görmezden kalmama kararı aldım. Bunu Nicky den bir şekilde öğrenmeliyim.

Nicky gece yarını geçince saat 1 de geldi. Preobrazhensky alayında yemiş akşam yemeğini. Alya Z. (baron Zeddeler) aynı yerden bize geldi. Ama Nicky'den az önce gelmişti. Başım ağrırken alayda çok uzun kalan ve havaya giremeyen Nicky'e biraz kızgındım.

Bu gece dördümüz bir aradaydık. Dördüncü kişi Yulia idi. Alya'nın getirdiği şampanyayı içtik. Nicky çok sarhoş oldu. Alya da aynıydı. Ben yeteri kadar içtikten sonra çakır keyiftim. Nicky ile gelecek hakkında tatlı tatlı konuştum.

İlk defa oda da baş başa kaldık. Nicky o kadar duygusaldı ki onu tanıyamadım. Fakat ikinci kez yalnız kaldığımızda aramızda çok önemli konularla ilgili konuşmalar geçti.

Bu konuşma bir saatten fazla sürdü. Tam göz yaşlarına boğulacaktım ki Nicky önledi. Önümde sevgiden bi haber olarak şüpheli bakışlarla oturdu.

Yaz aylarında yazdığı mektuplarda ve konuşmalarında yakınlaşmadan bahsediyordu. Oysa şimdi tam tersini söylüyor ve masum değilmişim gibi davranıp bana eziyet ediyor. Bu kez benimle konuşmalarına hiç dikkat etmiyor ve şimdiye kadar söylemediklerini söylüyordu.

Nicky'nin içten konuşmadığını anlamayacak kadar aptal değilim. Bu ilk olmayacak. Komik. Bu kadar arzuolu bir şekilde seven kişi böyle konuşabilir mi ? Şüphesiz konuşamaz.

Hayat boyu bana bağlı kalmaktan korkuyor. Çünkü ben onun ilkiyim.

Çareviç Nikola

Sandro'nun akıl hocası olduğunu öğrendiğimde çok şaşırılmıştım. Nicky'nin sözlerinden Finger'ın söylediklerini hatırladım. Finger yalan söylemiyormuş.

Bütün umutsuzluğuma rağmen ümidimi kaybetmedim. Nicky, M. yi dinlememi ama V.A. (Grand dük Vladimir Alek sandrovich) ile N.N.

nin (Grand dük Nikolai Nikolaevich) tavsiyelerini dinlememi söyledi. Eğer M. yi dinlersem anlaşmazlığın benim tarafımdan gelmiş olacağını da ilave etti.

Sonuçta Nicky'yi ikna etmeyi başardım. Bana "zaman" dedi. Bu kelime üzerimde her zaman açıklanamayan bir etki yapar. Bunun Berlin'den döndükten sonra bir hafta içinde olacağını söyledi. Ama sakinleşmedim. Nicky' nin bunu çıkarken söyleyeceğinden emindim. Dört saat sonra ayrıldığında korkunç bir üzüntü içindeydim. Delirmeye yakın bir durumdaydım. Hayır, hayır buraya yazmaya çağıyorum. Gizli kalsın. Bana neye mal olursa olsun kendime saklayacağım.

M.Kshesinskaya — 12 Ocak 1893 Sali

Okulda " Uyuyan Güzel " in provasını yaptım. Provanın sonra II.Ryumin'e (St. Petersburg Tiyatro Okulu direktörü) gittim. Gelmemi istemişti. II. bir çok kişinin Nicky ile olan ilişkimi bildiğini ve dikkatli olmamı söyledi.

M.Kshesinskaya — 13 Ocak 1893 Çarşamba

Pazar gününe gücümü toplayabilmek için bütün hafta erken yatma

kararı aldım.

Matilda'nın şaşkınlığına rağmen sevgilisi Nicholas döndüğünde Panni'sinin yanına ne o gün ne de ertesi gün gelmemişti. Bunun nedeni vellihtin Berlin gezisi dışında diğer nedenlerdi. Bazıları " Kshesinskaya " yı "etkisiz hale getirmeye" çalışıyordu.

Grand dük Andrei Vladimirovich— Mathilde'nin 1921-1956 arası kocası

M.Kshesinskaya — 15 Ocak 1893 Cuma

Sandro benimle iki buçuk saat oturdu ve Nicky konusunda ciddi konuşma yaptı.

Eğer Nicky tereddüt ederse Sandro ile aramızda bu günkü gibi konuşmalar olacak ve ilişkimizin başka yöne gitmesi sürpriz olmayacak. Sandro son derece yakışıklı biri. Bir şey olmaz ama benden hoşlandığını belirtmişti. Bir kadının böyle bir şeyi kayıtsız olduğu birinden duyması çok etkileyici. Bu durumda olan bir kadın onunla flört edebilir. Bu nedenle Sandro'nun sözleri beni etkiliyor. Artık ona nasıl davranacağım belli.

Sandro ile beraberdim. Ona Nicky'i takip ettiklerini ve tavsiyelerde bulduklarını bildiğimi söyledim.

Sandro Nicky ile aramda bir bağ olmasının imkansız olduğu ve Nicky'nin hayatı boyunca kimseye bağlı kalmaması gerektiği konusunda benimle münakaşa etti. Bu konu ile ilgili bir sürü örnek verdi ise de beni ikna edemedi.

Bende Sandro'ya ne kadar hatalı olduğunu anlatmaya çalıştım. Sandro imkan olmadı ve Nicky'nin benim kadar zeki olmasının şanssız olduğunu ve aptala yatarsam her şeyin olabileceğini söyledi.

Sandro, Nicky'nin arkadaşı olarak görevinin iyilik olarak ona tavsiyelerde bulunmak olduğunu söyledi. Sandro, Nicky ile iletişimimi sonlandırmak için her şeyi yapacak.

Bunu yapmaması için yalvardım. Başka türlü davranamayacağını söyledi. Fakat vicdanı el vermeyince benim bu işte galip geleceğime emin olduğunu söylemek zorunda kaldı. Sandro'nun benim argümanlarıma ikna olduğuna ama bunu itiraf etmek istemediğine eminim.

Doğru, Sandro benim Nicky ile ilişkiyi sonlandırmak istediğini ve bunu onun ailesine her şeyi anlatmak zorunda olduğunu ama ne kendisinin ne de kardeşlerinin böyle bir şeyi yapmadığını söyledi.

Sandro'ya göre eğer Nicky'nin anne ve babası bunu öğrenirse önce Nicky sonra da kendisi ve kardeşleri bundan zarar göreceklermiş.

Eğer bir şeyden endişe duyarlarsa benim üzerime gelirlirmiş. Sandro benimle mücadeleye devam edecek. Kendi başıma kalırsam arkadaşım olabilirmiş.

Görüşmemiz çok uzun sürdü yanımda biri daha olsaydı çok utanırdım. Sandro, Chicago'ya gitmem için beni ikna etmeye çalıştı. Mart ayında

Mathilde Kschessinska

Sandro da orada olacaktı. Sandro Pazar günü ziyaretime gelecek ve yine konuşacağız.

M.Kshesinskaya — 17 Ocak 1893 Pazar

"Uyuyan Güzel" de ilk kez Aurora rolünü oynadım. Bu gün Nicky'nin Berlin'den dönüp tiyatrodaki olmasını umuyordum ama hayret gelemedi.

Sandro benimle konuşmak istedi. Yatak odama gidip konuşmamıza devam ettik. Ben de o da taviz vermeden dik bir duruş sergiledik. Sandro üç aylığına Chicago'ya gitmem konusunda beni tekrar uyardı. Bu benden ne istediğini açıkça ortaya koyuyor.

Sandro'nun bu isteğine karşılık bende ondan bir ödün istedim. Nicky Çarşamba günü bana gelirse geçen Cuma Nicky ile aramızda başlayan konuşmayı dile getirmeyeceğim. Ayrıca Nicky'e bana gelene kadar hiçbir tavsiyede bulunmamasını tavsiye ettim.

Nicky görüşmeyi başlatmazsa onu konuşmaya teşvik edeceğim. İlk konuşan ben olmayacağım.

Daha sonra Julia'nın söylediğine göre S. (Grand dük Sergey Mikhailovich) ile otururlarken Sandro'nun beni ikna ettikten sonra bana aşık olacağını söyledi.

M.Kshesinskaya — 23 Ocak 1893 Cumartesi

Bütün gün evimi özledim. Nicky'i görebileceğimi umduğum Fransız tiyatrosuna gitmek için akşamı bekliyorum.

İkinci perde başladığında Nicky imparatorluk locasına giriş yaptı..... çok mutluydum.

Ayağa kalkış locadan çıkarken oyun bitti. Kapıdan Nicky'e baktım ve onunda bana baktığını fark ettim. Bana geleceği ümidiyle aceleyle eve döndüm.

Salonda paltosunu gördüm. Sandro ve Alya Z. de Nicky'i bekliyordu. Tiyatro da bana çok baktığı için çok neşeliydim. Sakinleşmeye çalıştım. Nicky'nin gözü hala bendeydi.

İşte bu noktada "güzel Malechka"nın günümüze kalan günlüğü sona eriyor. M. Kshesinskaya'nın saklanan arşivi arasında Nikola'ya yazdığı birçok mektubun taslağı da bulunmaktadır. Bunların üzerinde de tarih yoktur. İçeriğine bakılarak elimizdeki bir mektup aralarında ki aşkın son anlarını göstermektedir.

Sevgili Nicky, S. M. (Grand dük Sergey Mikhailovich) ciddi anlamda yanılıyor. Sen benim ilk ve sonuncumsun. Sana defalarca seni ne kadar çok sevdiğimi insanın gerçek aşkı hayatında bir kez yaşa-

Mathilde Kschessinska'nın II. Nicholas tarafından hediye edilen evi

yabileceğini ve bunun karaktere bağlı olarak yaşatılabileceğini söyledim.

Gerçek bir aşkı aptal bir hobiye asla değişmeyeceğim. S. M. Çok boş olduğu için bu kadar kendine güveniyor. Sana bunları söylediği için gerçekten mutlu oldum. Beni mutlu edecek birini mi buldun ? Bu

kelimeler yüzünden beni öldürecek misin ? Pazartesi günü günlüğü getir-meyi unutma. O benimle çok ilgileniyor. Yakında görüşmek üzere. Öpücükler sana, canım Nicky

Mathilde ile Nicholas arasında ki aşk aslında üç yıldan az sürmüştü. Aşkları 1892 ve 1893 de alevlenmişken 1894 bu aşk sönmeye başlamıştı.

Aşkları veliahtın isteği ile sona erdi. İki cepheli hayat istemediği için Mathilde'nin çok kıskandığı Hesse'li prenses Alice ile evlenme kararı aldı. 7 Nisan da Rus veliahtının prenses Alice ile nişanı ilan edildi.

Birkaç ay sonra da evlendiler.

Kshesinskaya "resmi" anılarında Nikolai ile aralarında ki cinsel hayattan hiç bahsetmez. 1893 yılının başlarında Kshesinskaya özlü şeyler yazarken aynı yılın yaz aylarında veliahtın özgürlüğünü gitgide kaybettiğini not etmişti.

Buluşmalarını daha kolatlaştırmak için Mathilde yaz için Krasniye Selo yakınlarında bir ev tuttu. (Burası çareviç'in görev yaptığı Preobrazhensky alayına çok yakındı) Anılarında yazdığına göre bu evi tuttuğu süre içinde Nicholas atla iki kez ziyaretine gelmişti.

Veliahtın görev seyahatlerine bakarsak ne kadar yoğun olduğu görülmektedir. Grand dük Konstantin Konstanti novich çareviç'in bu dönemdeki seyahatlerini kaydetmişti.

11 Ocak 1893—Nicholas, imparator Wilhelm'in küçük kız kardeşinin düğünü için bir haftalığına Berlin'e gider

16 Mart—18 Mayıs arasında Kırım da kalmıştır

15 Haziran—1 Temmuz arasında York dükünün düğünü için İngiltere'ye gitti

5—8 Temmuz Veliaht Finlandiya'ya gider

18 Temmuz da Preobrazhensky alayının manevraları başlar

10 Ağustos da Kshesinskaya anılarında veliaht Nicholas'ın babası ile Libau'ya oradan da Danimarka'ya gidip Ekim başlarında Rusya'ya döndüğünü yazar.

Bu liste böyle devam eder.

Böyle bir durumda aşk için bir araya gelmek çok zordur. Ve bu kadın için duygular da azalmaktadır.

Kshesinskaya anılarında veliahtın Alice ile nişanlandıktan sonra "biricik Panni'sini " ziyaret etmediğini yazar. Sadece

Volkonskaya yolunda

bir kere vedalaşmış oldukları tahmin edilmektedir.

Mathilde ve Nicholas arasında ki ilişki ile ilgili detaylar diğer kişilerin anılarında saklıdır. (Bunlar sıklıkla dedikodu olarak nitelendirilmektedir)

Dışişleri bakanlığı direktörü kont Vladimir Lamsdorf

" 21 Ocak 1894, mektubu getiren kurye ile konuştum. Bağzı üst düzey yetkililer imparator adına bazı paketler göndermiş ama fakat imparatorun bunlarla ilgilenmeye vakti olmamış. Evraklar balerin Kshesinskaya ile ilişkisi olan veliahtın kararı ile geri gönderilmiş. Bir çalışma arkadaşımız geçen gün balerinayı bir partide görmüş. Çareviç tarafından balerinaya gönderilen bir notta babası hastalandığı için gelemediği en kısa zamanda geleceği yazılıymış.

" 4 Nisan 1894 saat 2 de bakan beni çağırdı. Bay Gier's Grand dük'ün veliahtın evlenme arzusunda olduğunu tahmin ettiğini söylemiş. Güvenilir kaynaklardan öğrenildiği ne göre polis şefi Val çareviç'in balerinayı

ziyaretini tespit etmekte güçlüklerle karşılaşmışlar. Çareviç yaya olarak yürüyüp kendini gizlemeyi tercih ediyormuş.

Bu yürüyüşleri sırasında takip edildiğinden şüphelenip general Valya'ya şikayette bulunmuş. General onun güvenliği için izlendiğini söyleyince veliaht bu takipçilerden birine rastlarsa suratını dağıtacağını söylemiş

Açık Soru

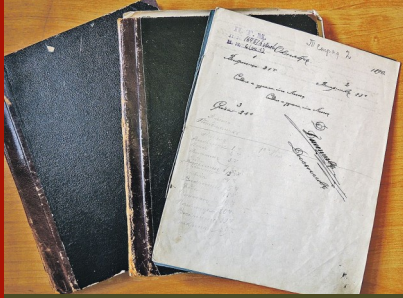
St. Petersburg da söylenenlerin tümü gerçek sayılmamalıdır. Kshesinskaya'nın günlüklerinin devamı bulunana kadar veliaht ile balerina arasında ki ilişkinin ne kadar ve nasıl devam ettiği bilinmez.

Mathilde Feliksovna Kshesinskaya'nın veliahttan sonraki yaşamına bakmalıyız. Ayrılmadan kısa bir süre sonra Mathilde, veliahtın amcası Grand dük Sergey Mikhailovich ile birlikte olur. Zaten Ağustos 1892 tarihli bir mektupta Mathilde, Grand dük Sergey'e " tehlikeli bir durum yok " diye yazmıştır.

Mathilde birkaç yıl sonra Romanov ailesinin başka bir üyesi Grand dük Andrei Vladimirovich ile bir araya gelir. Etrafların daki kişilere göre ilk karşılaşmada birbirlerine aşık olmuşlardı. Kshesinskaya Grand dük'ten altı yaş büyüktü. (Yıllar sonra 1921 de Andrei Vladimirovich, Mathilde ile ailenin karşı gelmesine rağmen evlendi.)

Kshesinskaya devrim fırtınasında Rusya' dan ayrılmayı başardı. Batı da renkli bir hayatı oldu. Yarım yüzyıl üzerine 1971 de 100 yaşında iken öldü.

Bu uzun yıllar boyunca "çareviç'den sonra" kimse Mathilde Kshesinskaya'nın sırlarını kimse öğrenemedi.

Mathilde Kshesinskaya'nın bulunan günlükleri

Mathilde Kshesinskaya'nın Nicholas tarafından Panni takma adını aldığı kıyafeti